

‘Kennisuitwisseling moet de drive zijn’

Stichting Veldleeuwerik viert dit jaar haar vijftienjarig bestaan als duurzaamheidsnetwerk. “Hoe duurzaam Veldleeuweriktelers zijn, kan ik niet precies zeggen”, zegt directeur Hedwig Boerrigter. “De grote kracht is dat telers uit eigen motivatie meedoen. Kennisuitwisseling moet de drive zijn.”

Naam:

Hedwig Boerrigter

Functie:

Directeur Stichting Veldleeuwerik

Na een studie Plantenveredeling in Wageningen, begin jaren '80, werkte Hedwig Boerrigter negen jaar in de veredelingswereld, als specialist op het gebied van celbiologie. Daarna koos ze voor de publieke sector. Bij onder meer de overheid en de Provincie Flevoland hield ze zich bezig met ondernemerschap en innovatie. Sinds april 2016 is zij directeur van Veldleeuwerik.

Vorig jaar april volgde Hedwig Boerrigter Henk Heinhuis op als directeur van Veldleeuwerik. In de publieke sector, waar ze daarvoor werkzaam was, kwam het thema duurzaamheid regelmatig op haar pad. Vlak voor haar vertrek bij de Provincie Flevoland hield ze zich bezig met de organisatie van De Floriade in 2022, met als thema: 'hoe voeden we de wereldbevolking in 2050 duurzaam en gezond'? Nu helpt ze van onderaf mee om daadwerkelijk vorm te geven aan een toekomstbestendige landbouw.

Hoe was uw eerste tijd bij Veldleeuwerik?

"Ik heb met heel veel mensen in en rond de akkerbouwsector kennism gemaakt en gesprekken gevoerd. Het thema duurzaamheid leeft en het is mooi om daar met een groep enthousiaste telers aan te werken."

Stichting Veldleeuwerik heeft aangegeven te willen groeien, maar het aantal deelnemers is vrij stabiel. Valt u dat tegen?

"We zitten al enkele jaren rond de 390 deelnemers en dat aantal groeit inderdaad niet spontaan verder. Ik vind dat niet zo erg. Wij staan uiteraard open voor nieuwe deelnemers, maar groei is geen doel op zich. Het belangrijkste is dat mensen uit zichzelf gemotiveerd zijn om mee te doen, anders werkt het niet. Telers doen mee omdat ze niet alleen willen produceren, maar ook bezig willen zijn met rentmeesterschap."

Er klinkt ook kritiek op Veldleeuwerik. Sommige telers zeggen: 'Nederlandse akkerbouwers zijn al heel duurzaam bezig en jullie gaan met die claim aan de haal'. Begrijpt u dat?

"Ik begrijp niet waarom telers tegen Veldleeuwerik kunnen zijn. Zijn ze soms bang voor normering? Dat is namelijk niet wat de telers willen. Duurzaamheid laat zich namelijk niet vangen in generieke normen; wat voor de een werkt, werkt voor de ander niet. Onze telers denken na over duurzaamheid in de totale bedrijfsvoering en zijn daar heel bewust mee bezig. Daar heeft Veldleeuwerik een systematiek voor ontwikkeld. Ook werken we aan nieuwe kennis. Dat is belangrijk werk, ik denk voor de hele sector. Daarom snap ik het anti-sentiment niet. Hetzelfde geldt voor telers die zich afzetten tegen de biologische sector. We hebben elkaar nodig. Denk vanuit je kracht en laat zien wat je doet. Laat anderen vervolgens maar beoordelen wat gezonder of beter is. En nee:

Veldleeuweriktelers zijn niet per se duurzamer dan andere gangbare telers."

Hoe zit het dan met de uitzonderingspositie, waardoor Veldleeuweriktelers gemakkelijker aan de vergoeningseisen kunnen voldoen? Net als de biologische telers streeft Veldleeuwerik naar een vrijstelling op de vergoeningseisen.

"Wij willen toe naar 'Green by definition'. Dat klopt. Het is belangrijk om te laten zien dat we in Nederland niet alleen bezig zijn met intensivering. Zo wordt er soms over ons gedacht. Vorig jaar ontvingen we een Brusselse afvaardiging in de Hoeksche Waard en die keken hun ogen uit wat daar gebeurt op gebied van akkerranden. Wij willen duidelijk maken dat een intensieve manier van landbouw, het milieu en

“ We hebben elkaar nodig ”

duurzaamheid hand in hand gaan. Daarmee heeft de gangbare sector geen gemakkelijk verhaal om uit te leggen. Maar daar steken we onze nek voor uit en daar steken onze telers veel tijd en energie in. Ik vind dat daar wat tegenover mag staan."

Is het nog altijd de bedoeling dat telers aan de marktkant meerwaarde kunnen halen uit hun Veldleeuwerik-certificaat?

"Aanvankelijk werd Veldleeuwerik gezien als tussensegment tussen gangbaar en bio. Maar van een meerprijs voor certificaathouders is amper sprake. Hoe duurzaam Veldleeuweriktelers zijn, kan ik ook niet precies zeggen. Wij leggen maatregelen vast, geen meetgegevens. In eerste instantie gaat het ook niet om een financiële beloning. Kennisuitwisseling moet de drive zijn. Onze telers leren van hun collega's en van bijeenkomsten met keten- en kennispartners."

Hoe zou u de Veldleeuweriktelers willen typeren?

"De betrokkenheid onder de deelnemers is groot. Veel telers van het eerste uur zijn er nog steeds bij en dat zegt wat. Er is een open sfeer en het werken in kleine groepen werkt gewoon goed. Daarnaast leggen we steeds meer verbindingen met de buitenwereld. Onze deelnemers zijn daar sowieso al bovengemiddeld

actief mee. Van de 60 bedrijven die hun deuren openden tijdens de Week van de Akkerbouw, waren 25 Veldleeuwerikdeelnemers. Het zijn ambassadeurs. Andersom willen afnemers en andere partijen rond de akkerbouwsector graag weten waar deze telers mee bezig zijn. Ze leren van elkaar. Alleen samen kun je bedenken hoe de landbouw er over 15 jaar uit ziet."

Waar richten jullie je de komende jaren op? Tot nu toe stond vooral de bodem centraal.

"De bodem blijft een belangrijk aandachtspunt. Nederlandse telers kunnen verschrikkelijk efficiënt telen, maar moeten dat wel zodanig doen dat de bodem gezond blijft. Dat blijft een flinke uitdaging. Vandaar dat we met enkele groepen gaan meedraaien in nieuwe projecten rond het thema bodem, zoals de PPS Bodem van Wageningen UR. Andere grote thema's zijn gewasbescherming en biodiversiteit. Over groene gewasbescherming wordt veel gesproken, maar die ontwikkeling staat nog maar aan het begin. Verder is er een sterke wens vanuit de samenleving voor natuurinclusief boeren. Veldleeuweriktelers willen dat wel, maar met onze dure grond hebben we daar een ander verdienmodel voor nodig. Dat mag niet over de rug van de boer gaan. Dat is een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daar zullen we dus samen met andere partijen over moeten nadenken."

U heeft een achtergrond in de veredeling en schreef uw scriptie over genetische modificatie in aardappel. Wat kan biotechnologie betekenen bij een verdere verduurzaming van de landbouw?

"Daar liggen grote mogelijkheden, al blijkt het vaak een gevoelig onderwerp. Het gaat er om hoe je biotechnologie toepast. Door gewassen resistent te maken tegen Roundup, heeft genetische modificatie wat mij betreft een valse start gemaakt. Dat vinden we hier in Europa geen duurzame aanpak. Of je verder wat met genetische modificatie wilt doen, daar denken mensen – ook onze telers – verschillend over. Maar er komen talloze andere interessante technieken op ons af, zoals CRISPR/Cas, een methode waarmee je het DNA van een gewas met ongekende precisie kunt aanpassen, zonder dat er soortvreemd DNA aan te pas komt. In feite is dat geen genetische modificatie maar een nieuwe veredelingstechniek die geweldige mogelijkheden biedt om gewassen te beschermen tegen ziekten en plagen. Daar moeten we het met elkaar over hebben. Linksom of rechtsom krijgen we met die technieken te maken." ■